

Kmetijstvo.

Gojenje lanu.

Lan se navadno godi na rosi ali pa v mrzli vodi. Na rosi se lan godi, ako se tanko pogrne na pokošene travnike in tako dolgo pusti, da se stebila omeče in se začne od njih ločiti predivo. V tem času se pa mora lan dvakrat obrniti. To se zgodi, če se blizu vrha stebel porinejo tenki, dolgi in gladki drogovi pod lan in se potem lan vzdigne in na koreninah preobrne na drugo stran. Tako se doseže, da se bolje in enakomernejše ugodi. Če je vreme ugodno in ni niti presuho niti premokro, se ne more oporekati, da se tudi pri takem gojenju dosežejo jako ugodni uspehi. Večkrat je pa suša, in se lan slabo godi in se vsled tega ne da dobro streti, včasih pa tako hudo in trajno dežuje, da lan zgubi lepo barvo in tudi predivo potem ni trpežno. To gojenje je vsekako jako negotovega uspeha.

Za kraje, kjer je ugodna voda, je torej priporočati gojenje v vodi. Voda bodi mehka in imej vsaj do 20° gorkote. Voda iz rek in bajerjev je jako dobra za gojenje lanu, dočim se mrzla, trda voda iz studencev za to ne more rabiti. Vendar postane dobra za gojenje lanu, ako dalje časa stoji na solncu. Lan se lahko goji v bajerjih in nalašč pripravljenih jamah.

Ko se od lanu odpravi seme, se poveže v 16 do 20 centimetrov debele svežnje, ki se zavežejo s povezami od lanu blizu korenine. Če je blizu kak bajer, kacih 50 ali 60 centimetrov globok, je gojenje jako lahko. Dene se neko število svežnjev drug poleg drugemu v vodo. Na prvo vrsto pride druga, a vendar ne popolnoma na prvo plast, temveč malo zadaj, kakor je opeka po strehah. Ko ste se uložile dve vrsti, se dene nanju deska, in to se nadaljuje, dokler ni ves lan v vodi. Na podolžne deske, se jih dene nekaj počez, in se potem s lanom oblože, da pride ves lan 10 do 14 centimetrov pod vodno površje. Če se lan goji v bajerju, v katerem so ribe, se ne sme več kakor desetino bajerja z lanom naložiti, ker se sicer ckuži voda in ribe poginejo.

Če rabiš za gojenje vodo rek in potokov, se morajo ob vodi napraviti posebne godilne jame. Če se more jamo tako napraviti, da se voda lahko navaja in odvaja, tem bolje.

Koliko časa mora ostati lan v vodi, to je odvisno od tega, kakšna je voda in kakšen je lan. Čim mečja je voda, in čim gorkejša je, tem hitreje se lan ugodi. Debel lan se hitreje godi nego tenek, čim bolje je lan dozorel, tem počasneje se godi. Včasih se lan ugodi v šestih dneh, včasih je pa za gojenje treba tudi 14 dnij. Da se prepričamo, če je lan dovolj goden, se vzamejo semtertja nekatera stebila iz vode in tako le preiščejo: stebila se upognejo blizu korenin, in na sredi, pri čemer se pezdirje zlomi od stebila pa odloči predivo. Poskusi se sedaj pezdirje iz prediva izvleči. Če se da

pezdirje lepo potegniti iz prediva, ne da bi kaj strgalo, kakor sablja iz nožnice, je to znamenje, da je lan goden. Če pa lan še nima teh svojstev, se ne sme iz vode vzeti, ker še ni goden in se težko tere. Ko bi se pa lan predolgo pustil v vodi pa mnogo zgubi na trpežnosti. Kamenje in deske, ki so držale lan pod vodo, se sedaj odpravijo, svežnji vzamejo iz vode in postavijo kje blizu drug zraven drugega, da se voda odteče. Mokra stebila se morejo posušiti, kar se najbolje doseže, ako se raztegnejo na kakem nedavno pokošenem travniku. Najugodnejše je, če je lepo vreme potem, ko se lan razkrije po travniku, da se hitro posuši, in potem pride rahel dež. Če je bil tak dež, se lan že na gori omenjeni način na travniku obrne. Če pride morda zopet rahel dež, se po tem še samo počaka, da se lan posuši, potem se vzdigne in poveže v velike snope.

Če se lan v vodi godi, se enakomernejše ugodi. Godenje ni tako odvisno od vremena, kakor če se godi na rosi in se tem manje spridi. Lan se lažje tare in gani niti ni treba na sušilnici sušiti. Privarjejo se drva, lan se ne spridi pri sušenju, kar se večkrat zgodi, če je prevroče, in nevarnosti ni, da bi se sežgal.

Kmetijske raznoterosti.

Obsajanja brd. Gola rebra in brda se večkrat ne dajo obdelavati, ali vsaj njih obdelovanje se ne splača. Zato je dobro, da se brda zasade v drevjem. Tudi voda manje trga. Poskusi z gozdnim drevjem se običajno ne obneso dobro in tudi gozdno drevje počasi rasi. Bolje je saditi sadno drevje in pa lesko. Poslednje je posebno priporočati. Če je leska dobre vrste in ima debele lešnike, se poslednji lahko prodajo.

Poučni in zabavni del.

Krištof Kolumb.

(Zgodovinski roman. Ruski spisal E. Šreknik.)

Osemnajsto poglavje.

Odposlanstvo k velikemu hanu.

Zapustivši Guanahani, je Kolumb odplul s svojim brodovjem sprva na jugozapad, šel mimo otoka Rum-Kana in odšel k severnemu koncu otoka Long Island, katerega je imenoval Maria de la Konsension. Zapadno od poslednjega je odkril tretji otok, katerega je imenoval Ferdinando, kralju v čast. Potem se je admiral vrnil na otok Konsension, in je plul ob njegovem vzhodnem bregu proti jugu, ker so domačini, katere je bil vzel na ladije, kazali na neko zemljo Zaomet kjer se nahaja zlato. Tu so se ladije razdelile in začele iskati na vzhodu to obetano deželo. Po triurni poti našel je Kolumb novi otok, to je bil iskani Zaomet, sedanji Kroked, na katerega severozapadnem bregu se je zopet združilo brodovje. Ta otok je Kolumb imenoval Izabela, kraljici v čast. Kakor je tudi Kolumba iznenadila vnanjost tega otoka, vendar tu Kolumb ni našel zlatih zakladov, z jedno besedo ni